

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Вищого навчального
закладу Укоопспілки
«Полтавський університет
економіки і торгівлі»

18 квітня 2019 року № 88-Н

Форма № П-2.03.

Кафедра української, іноземних мов та перекладу

**ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«ЛІНГВОПРАГМАТИЧНІ АСПЕКТИ ПЕРЕКЛАДУ»**

з підготовки здобувачів
другого (магістерського) рівня вищої освіти

Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Спеціалізація	035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
Освітня програма	035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська

Укладач програми: Сухачова Н. С. – к. філол. н., доцент кафедри української, іноземних мов та перекладу Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

Рецензенти програми: Костенко В. Г., к. філол. н., доцент, доцент кафедри іноземних мов з латинською мовою та медичною термінологією (Українська медична стоматологічна академія);

Воскобойник В. І., к. філол. н., доцент, доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін (Полтавська державна аграрна академія).

Програму навчальної дисципліни схвалено й обговорено на засіданні кафедри української, іноземних мов та перекладу.

Протокол засідання кафедри від 15 травня 2019 р., № 9.

Завідувач кафедри української,
іноземних мов та перекладу
д. філол. н., професор
_____ Н. М. Бобух

ПОГОДЖЕНО
Гарант освітньої програми
035.041 Германські мови та
літератури (переклад включно),
перша – англійська
д. філол., професор
_____ О. І. Кобзар

ПОГОДЖЕНО
Голова науково-методичної
ради, д. е. н., професор
_____ Н. С. Педченко

КОРОТКА АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Лінгвопрагматичні аспекти перекладу» передбачає ознайомлення з основними поняттями й категоріями лінгвопрагматичних особливостей перекладу; поглиблення мовленнєвої компетенції магістрів шляхом врахування лінгвопрагматичних особливостей мовних одиниць при перекладі з англійської мови на українську й навпаки, що сприяє вдосконаленню навичок і вмінь усного та письмового перекладу; ознайомлення зі специфікою соціального спілкування в іншомовній культурі; розширення знань магістрів у системі лінгвістичних дисциплін.

Учебная дисциплина «Лингвопрагматические аспекты перевода» предусматривает ознакомление с основными понятиями и категориями лингвопрагматических особенностей перевода; совершенствование речевой компетенции магистров с учётом лингвопрагматических особенностей языковых единиц при переводе с английского языка на украинский и наоборот, что способствует совершенствованию навыков и умений устного, а также письменного перевода; ознакомление со спецификой социального общения в иноязычной культуре; расширение системы знаний магистров в области лингвистических дисциплин.

The course “Linguo-pragmatic aspects of translation” include basic concepts and categories of linguo-pragmatic peculiarities of translation; developing the speech competence of masters by taking into account the linguo-pragmatic features of language units when translating from English into Ukrainian and vice versa, which contributes to the improvement of skills and abilities of oral and written translation; firsthand acquaintance with the specifics of social communication in a foreign language culture; expanding knowledge of masters in the system of linguistic disciplines.

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Лінгвопрагматичні аспекти перекладу» укладена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська освітня програма «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська», затвердженої наказом по університету від 22 травня 2019 р., № 6.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є особливості мовленнєвої практики людини, тісно пов'язаної із законами життя соціуму, психологією особистості, особливостями світосприйняття людини, її когнітивною базою, культурними стереотипами та національними традиціями.

Мета вивчення навчальної дисципліни «Лінгвопрагматичні аспекти перекладу» – ознайомлення студентів-магістрів з основними поняттями й категоріями лінгвопрагматичних особливостей перекладу. Курс розширює знання магістрів у системі лінгвістичних дисциплін та поглиблює їх практичну підготовку у сфері перекладацьких навичок.

Програмні компетентності відповідно до освітньо-професійної програми:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК-3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-6. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК-7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК-9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК-10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК-1. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.

СК-4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

СК-6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

СК-7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

СК-8. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

Програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми:

ПРН-2. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

ПРН-6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПРН-10. Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).

ПРН-11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН-14. Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.

ПРН-15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

Навчальна дисципліна є обов'язковою відповідно до навчального плану. Форма підсумкового контролю знань – ПМК залік.

ПРОГРАМНИЙ ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1

PRAGMATICS AS A BRANCH OF LINGUISTICS

Тема 1.1.

Modern Linguistic Pragmatics

Pragmatics as a branch of linguistics. Pragmatics as the study of the practical aspects of human action and thought. Pragmatics as the study of the use of linguistic signs, words and sentences, in actual situations.. The status of linguo-pragmatics in the field of science. Research methods of linguo-pragmatics. Connections of linguo-pragmatics with other humanities.

Тема 1.2

Speech Act Theory

Speech acts as the basic or minimal units of linguistic communication. Philosophical background. Identifying speech acts. Locution, illocution, perlocution. Illocutionary, perlocutionary and propositional acts. Performative utterances. Reference as a speech act. Expressions and kinds of speech acts.

Тема 1.3

Principles of Speech Interaction

Theory of the Cooperative Principle (P. Grice's Cooperative Principle and Maxims of conversation). Pragmatic presupposition. The principle of courtesy (J. Leach). P. Brown and S. Levinson's (1987) politeness theory. The role of socio-cultural factors for speech interaction.

Тема 1.4

Discourse as a Cognitive Communicative Phenomenon

The concept of discourse in Linguistics. Interpretation of 'Discourse' from linguistic perspective. Interpretation of 'Discourse' from Anthropological linguistic perspective. Interpretation of 'Discourse' from systemic functional linguistic perspective. Model, typology and categories of discourse. The structure of discourse. The structure of discourse according to T. Van Dijk. Methods of discursive analysis.

Тема 1.5

Text as a Product of Discourse Activity

Text as an object of linguistic research. Text as a product of discourse activity. Cohesion and coherence. Textual categories and textual units. Supra-phrasal unity and paragraph/utterance. Cognitive-pragmatic aspects of translation and interpretation within discourses.

Тема 1.6

Pragmatic Component of Communicative Competence

The essence of the pragmatic component of foreign language competence. Ability to use verbal and nonverbal means of communication to achieve a communicative goal. Model of formation of pragmatic competence.

МОДУЛЬ 2

PRAGMATICS OF TRANSLATION

Тема 2.1

Pragmatic Aspects of Translation

What is translation? Translation studies. Translation studies and other disciplines. Aspects of translating process. Strategies of translation. Basic assumptions. Domesticating strategies. Foreignizing strategies. Pragmatic attitudes. Types of pragmatic adaptation. Evaluation of translation.

Тема 2.2

Communicative Pragmatic Equivalence

Translation equivalence. Types of equivalence. Baker's approach to translation equivalence. Jacobson and the concept of equivalence in difference. Linguistic realities and problems of their translation. Translation of phraseological units.

Тема 2.3

Translation Norms and Quality Control of Translation

The concept of translation norm. Types of normative requirements for translation: (norms of translation equivalence, genre-stylistic norms of translation, norms of translation speech, pragmatic norms of translation, conventional norms of translation).

Tema 2.4

Types of Translation Techniques

Translation Procedures: The Technical Component of the Translation Process. Translation transcription. Transliteration. Calque translation. Grammar transformations. Lexical transformations. Complex transformations.

Tema 2.5

Types of Translation Errors

Translation errors according to the degree of deviation from the content of the original text: - a complete distortion of the meaning of the original; - inaccurate translation (incomplete distortion of meaning); - not an exact transfer of the style of the original text; - deviation from the norms of the language of translation, but meeting the requirements. Logical, syntactic, lexical and stylistic errors.

Tema 2.6

The Code of Ethics of a Translator

Professional ethics, etiquette and protocol. Code of professional conduct. Protocol ceremonies. A Brief Guide to ethics for interpreters and translators.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Арутюнова Н. Д. Истоки, проблемы и категории прагматики [Текст] / под общ. ред. Е. В. Падучевой. *Новое в зарубежной лингвистике*. М. : Прогресс, 1985. Вып. 16. *Лингвистическая прагматика*. С. 3–43.
2. Бацевич Ф. С. Вступ до лінгвістичної прагматики: підручник. К. : ВЦ «Академія», 2011. 304 с.
3. Дружененко Р. Перспективи актуалізації комунікативно-прагматичної основи навчання української мови. *Українська мова і література в школах України*, 2014. № 1. С. 15–18.
4. Гладуш Н. Ф. Прагматика перекладу. навч. посібник. К. : Вид. центр КНЛУ, 2007. 104 с.
5. Карабан В. І., Мейс Дж. Переклад з української мови на англійську мову: навч. посібник. Вінниця : Нова книга, 2003. 608 с.
6. Литвин І. М. Перекладознавство. наук. посібник. Черкаси : Видавництво Ю. А. Чабаненко, 2013. 288 с.
7. Сусов И. П. Лингвистическая прагматика. Винница : Нова Книга, 2009. 272 с.

Додаткові

1. Миньяр-Белоручев Р. К. Как стать переводчиком? / Отв. ред. М. Я. Блох. Москва : «Готика», 1999. 176 с.
2. Прошина З. Г. Теория перевода (с английского языка на русский и с русского языка на английский) : учебник на англ. яз. Владивосток : Изд-во Дальневост. ун-та, 2008. 233 с.
3. Yined Tello Rueda Developing Pragmatic Competence in a Foreign Language *Colombian Applied Linguistics Journal*, 2006. № 8. P. 169–182.
4. Miram G. Basic translation. *Studies in the Pragmatics of Discourse*. Mouton, 2001. 54 p.
5. Teaching Pragmatic Competence: A Journey from Teaching Cultural Facts to Teaching Cultural Awareness *TESL Canada Journal*, 2013. Vol. 30, Special Issue 7. P. 82–97.
6. Pragmatic Competence: how can it be developed in the foreign language classroom? *BELT – Brazilian English Language Teaching Journal*, Porto Alegre, 2011. Vol. 2, № 2. P. 140–153.

Довідкові

1. Лингвистический энциклопедический словарь / гл. ред. В. Н. Ярцева. Москва : Сов. энциклопедия, 1990. 685 с.
2. Chambers's Etymological Dictionary of the English Language. L. : Elibron Classics Replica Edition, 2005. 611 p.
3. Collins English Dictionary. Glasgow : HarperCollins Publishers, 2003. 1791 p.
4. Collins Essential English Dictionary. Glasgow : Harper Collins Publishers, 2006. 1888 p.
5. Longman Dictionary of Contemporary English : with New Words Supplement. Barcelona: Pearson Edition Limited, 2001. 1691 p.
6. New Webster's Dictionary and Thesaurus of the English Language. – Danbury : Lexicon Publications Inc., 1993. 1248 p.
7. Oxford Dictionary of English Etymology / ed. by C. T. Onions. Oxford : Clarendon Press, 1998. 1024 p.

Інтернет-ресурси

1. The Importance of Developing Pragmatic Competence in the EFL Classroom. *Cork English College Blog. Excellence in Teaching English* <https://corkenglishcollege.wordpress.com/2015/06/15/the-importance-of-developing-pragmatic-competence-in-the-efl-classroom/>
2. Cambridge International Dictionary of Idioms. Cambridge : United Kingdom at the University Press, 2002. 608 p. http://frenglish.ru/cambridge_international_dictionary_idioms.html
3. Merriam Webster dictionary <https://www.merriam-webster.com/>
4. Native English <https://www.native-english.ru/idioms>